

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Den offentlige Forsorg (Fattigvæsenet, Forsørgelsesvæsenet) betegner den Del af den offentlige Administration, der har Forsorgen for de Personer, som ikke kan klare sig ved egen Hjælp, og som uden Hjælp udefra maa lide Nød. Reglerne for denne Forsorg fastsættes af Lovgivningsmagten, medens dens nærmere Gennemførelse er lagt i Hænderne paa Kommunalbestyrelserne; Udgifterne bæres dels af Staten, dels, og i Hovedsagen, af Kommunerne.

Forstaaet saaledes har den offentlige Forsorg først udviklet sig i Danmark i den nyere Tid, om end den har sin Rod i den Fattigpleje, der i umindelige Tider har været øvet her i Landet. Fattigplejen var før Reformationen overladt til Kirken som et Udtryk for kristelig Barmhøjertighed. Kirkerne, Klostrene og Hospitalerne var Centrene for dette kirkelige Velgørenhedsarbejde og udredede Udgifterne hertil. Efter at Kirken og Kirkegodset ved Reformationen var blevet underlagt Staten, blev Ordningen af Fattigplejen taget op som en Statsopgave, væsentlig dog med det for Øje at dæmme op for det overhaandtagende Tiggeri. Ved Kirkeordinansen af 1539 indførtes den Ordning, at Biskop og Lensmand, Præst og Købstadsraad skulde bestyre Fattigplejen, som iøvrigt i Byerne varetoges af lokale Fattigforstandere, der indsamlede de private Gaver, som ved Siden af Legatmidler var Fattigplejens eneste Indtægt. Hjælpen ydedes — som hidtil — af Barmhøjertighed, og de fattige kunde ikke kræve Hjælp som en Ret.

Den første Begyndelse til en Fattiglovgivning var 2 Forordninger af 24. September 1708, dels for København, dels for det øvrige Land. Disse 2 Forordninger, hvis Hovedformaal var at modvirke Tiggeri og Løsgænger, tillagde Fattigvæsenet nogle faste Indtægter, nemlig dels nogle Retsafgifter, dels Bidrag fra gejstlige og civile Betjente, men iøvrigt var frivillige Gaver og Legatmidler de væsentligste Indtægtskilder. Forvaltningen, der i København blev lagt i Hænderne paa en Fattigdirektion paa 5 Medlemmer, som virkede gennem Fattigforstandere, varetoges i Købstæderne af Sognepræsten og et Medlem af Magistraten og paa Landet af Præsten i Forbindelse med Byfogden. Forordningen skelnede mel-

lem forskyldt og uforskyldt Fattighjælp og indførte Arbejdspligt for arbejdsføre Personer.

De næste Skridt henimod en ordnet Fattiglovgivning blev gjort ved Overgangen til det 19. Aarhundrede. 1. Juli 1799 udstedtes en Plan for Ordningen af Fattigvæsenet i København. Herefter bliver Fattigvæsenet en kommunal Institution, hvis Udgifter afholdes af Kommunens Kasse, forsaavidt Fattigvæsenets særlige Indtægter ikke er tilstrækkelige. Der oprettedes en Direktion, delt i 5 Afdelinger og med 130 Fattigforstandere, der, bistaaet af underordnede Hjælpere skulde tage sig af de fattige i hver sit lille Distrikt. Fattigvæsenets Opgave var 1) at gamle og svage faar Almisse, 2) at arbejdsføre faar Arbejde, 3) at syge bliver helbredet, 4) at de unge opdrages og undervises, 5) at Betleri afskaffes og 6) at mindre arbejdsdygtige oplæres til egnet Arbejde. Paa samme Principper hvilede 2 Reglementer af 5. Juli 1803 for Købstæderne og for Landet. I Købstæderne varetoges Administrationen af Fattigkommissionen, der bestod af Sognepræsten, et Magistratsmedlem eller Byfogden og nogle folkevalgte ansete Mænd. Indtægten bestod dels af frivillige Gaver, dels af Fattigbidrag, der af Kommissionen lignedes paa Distriktets Beboere, og endelig af en Grundafgift foruden af forskellige tilfældige Indtægter. Paa Landet bestyredes Fattigvæsenet af Sognekommisionen sammensat omtrent som i Købstæderne, ligesom Sognets Fattigkasse havde samme Indtægter som Købstadens.

Ved Landkommunalloven af 1867 og Købstadkommunalloven af 1868 indførtes det kommunale Selvstyre ogsaa i Henseende til Fattigvæsenet.

Og endelig gennemførtes efter forskellige forberedende Kommissionsarbejder en Kodifikation og en Modernisering af de hidtil gældende Regler ved den *mugældende Fattiglov af 9. April 1891*. Denne Lov, for hvilken der i øvrigt ikke her skal gøres Rede, bestemmer som Grundprincip paa Basis af § 84 i Grundloven af 28. Juli 1866, at det offentlige er forpligtet til at komme enhver til Hjælp, forsaavidt og saalænge han ikke er i Stand til at forskaaffe sig og sine det nødvendige til Livets Ophold eller til Kur og Pleje i Sygdomstilfælde. Afgørelsen af,